

Naisjärjestöt Yhteistyössä NYTKIS ry:n lausunto ympäristöministeriölle lausuntolomakkeella

30.5.2017

Lausunnossa on keskitytty sukupuolivaikutukset -lukuun.

Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma

Sukupuolivaikutusten arviointi -luku

Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelman luonnokseen on sisällytetty lyhyt luku ”Sukupuolivaikutusten arviointi”. Valitettavasti luku on keskeneräinen eikä sisällöltään vastaa sukupuolivaikutusten arviointia.

Sukupuolivaikutusten arviointi eli suvaus tarkoittaa toimenpiteiden ja päätösten arvioimista ennakkoon niiden mahdollisten sukupuolivaikutusten kannalta. Poliittikaohjelmien ja päätösten sukupuolivaikutusten arvioinnilla ei koskaan tarkoiteta *jälkikäteen* suoritettu arviointia vaikutuksista sukupuolten väliseen tasa-arvoon. Vain *ennakkoon* arvioimalla voidaan suunnitella toimenpiteitä, joilla vältetään syrjivät vaikutukset ja edistetään sukupuolten välistä tasa-arvoa.

Sukupuolivaikutusten arviointi koostuu lähtötilanteen selvittämisestä, asiantuntijoiden ja osallisten kuulemisesta sekä vaihtoehtoisten toteutustapojen tarkastelusta sukupuolten kannalta. Lähtötilanteen selvittämisessä keskeistä on tutkimustietoon nojautuminen, käytettävissä olevan tilastotiedon raportoiminen ja tarvittaessa uuden tilasto- tai muun tutkimustiedon hankkiminen. Arvioinnin toteuttaminen etenee tietojen hankkimisesta analyysiin ja johtopäätösten tekemiseen. Arvioinnin tekemistä ei voi korvata osallistamisella, vaikka sillä onkin tärkeä ulottuvuus suvauksessa.

Nyt sukupuolivaikutukset luvussa on tyydytty esittämään mahdollisia aihealueita, joihin saattaa liittyä sukupuolivaikutuksia. Niidenkään kohdalla ei ole käyty läpi jo olemassa olevaa tietoa (esim. julkisen liikenteen käyttö, ruokailutottumukset, työelämän sukupuolisegregaatio, päätöksenteko, joista saatavilla tietoa mm. liikennevirastosta. THL:sta, Tilastokeskukselta), vaan on jääty aiheaihioiden asteelle. Myös mm. terveydestä olisi ollut saatavilla hyvin tietoa sukupuolen mukaan eriteltyinä.

On hyvä, että ministeriössä on suunnitteilla mainittu liikennesuunnittelun opas, jossa on ilmeisesti tarkoitus olla sukupuolinäkökulma mukana. Lisäksi mahdolliset muut oppaat kunnille ja muille organisaatioille suvauksen edistämiseksi ovat kannatettavia. On kuitenkin välttämätöntä, että jo keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan

suunnitelmassa sukupuolivaikutusten arviointi on tehty tietopohjaisesti ja riittävällä tarkkuudella. Tämä osoittaa myös suuntaa ohjelman implementoinnista vastaaville tahoille.

Luvussa viitataan tiedonpuutteeseen. On toki niin, ettei ilmastomuutoksen sukupuolivaikutuksista juurikaan ole suomalaista tutkimusta, mutta esimerkiksi Pohjoismaisen tasa-arvotiedon keskus NIKK on koonnut jonkin verran tietoa eri pohjoismaista sivuilleen ja julkaisuihinsa: <http://www.equalclimate.org/se/>¹

Lisäksi ohjelman tulisi sisältää kartoitus kiireellisimmistä kansallisen tiedon puutteesta sekä suunnitelman tuon tiedonpuutteen kattamiseksi. Tiedonpuute vaikeuttaa ilmastomuutoksen torjumisen tehokkaiden toimien kehittämistä. Myös esimerkiksi ilmastonmuutoksen terveysvaikutusten kannalta on tärkeää saada tietoa sekä sukupuolen että sosioekonomisen aseman mukaan eriteltynä, kun tiedossa on suuret erot terveydessä näiden muuttujien suhteen.

¹ Myös EU:n tasa-arvotiedon keskukselta EIGEstä löytyy aiheesta materiaalia, ks. esim. <http://eige.europa.eu/rdc/eige-publications/gender-equality-and-climate-change-report>